

HUVITAVAD LINNUVAATLUSI

Kose-Uuemõisas Harjumaal vaatles Enn Kangur 1991. a. kevadel viimase 21 aasta jooksul juba üheksandat "hullu" metsist. Tegemist oli emaslinnuga, kes 17. aprillil lendas endisesse mõisaparki, peatus siin mõisahoone katusel ja kõndis maas pargiteedel ning kooli siseõuel, lastes inimestel end ka silitada ja sülle võtta. 19. aprillil viidi lind lähedal asuvasse metsa, kust ta aga järgmisel päeval naasis. Ta kadus alles siis, kui oli autoga toimetatud kaugemale Siniiallika metskonda.

25.11.1991 peatus Juhan Lepasaare teatel Ida-Virumaal Tudulinna metsaäärsel põllul erakordselt suur, 700-800 linnust koosnev rohevintide parv.

Tartu juures Ropka luhal leidis Margus Ots 29.06.1991 hiiglasliku naerukajakate koloonia servaalalt ühe naerukajaka pesa, mis ei paiknenud tavakohaselt mitte maas, vaid hoopis pajupöösas, maast 1 m kõrgusel. Suurte okste tõttu oli lindude juurdepääs pesale raskendatud. Varem, 1987. a., on M.Ots veel täheldanud rasvatihase ja linavästriku pesitsemist Ülenurme Põllumajandusmuuseumi hoovil asuvas traktoris; rasvatihase pesa oli ehitatud traktori tööriistakasti ja linavästriku pesa mootori vahele. 1988. a. aga pesitises Ülenurme suures karjalaudas üks paar koduvarblasi suitsupääsukese pesas, milline asjaolu põhjustas lindude vahel pidevaid kaklusi.

Pikanõmmel Pärnu lähedal pesitises 1991. a. Tenno Lauri andmetel linavästriku kuldnoka pesakastis, kus ta pesi on meil siiani leitud haruharva. Ühes kuldnoka pesakastis Häädemeestel avastas T. Laur samal kevadel käopoja. Kasvades lükkas too pesast välja kaks kuldnokapoega, ülejäänud kaks aga kasvasid koos käopojaga üles ning lennuvõimestusid. Pärast pesast lahkumist ööbis käopoege veel mõnda aega pesakastis.

1992. a. kevadel ehitas kaks künnivarese paari oma pesad Tartus ühte Veski tänava aeda puude otsa, mis paiknesid lähimast Toomemäe kolooniast 400 m kaugusel, ja asusid seal pesitsema.

Huvi pakub Aivo Kleini teade Eestis haruldase must-harksaba poegade pesa leiust 1992. a. kevadel Pärnumaal Tolkuse raba lähedalt. Pesa paiknes kõrge männi ladvas elava liiklusega Pärnu-Riia maantee ääres,

tollest ainult 10 m kaugusel.

Mõned teated ka lindude erakordselt varasest pesitsemisest. 1991. a. lõpetas hallvares Huko Hiiemäe teatel Lelle alevikus ühel iluaias kasvaval vääriskusel pesaehituse juba 22. veebruaril ning asus seejärel munema. 11.02.1992 märkas Kaja Lotman Tartus Emajõe talvitavate sinikaelte hulgas umbes kolmenädalast noorlindu, järelikult oli antud juhul munemist alustatud 20. detsembri paiku ja koorumine oli pidanud toimuma u. 20. jaanuaril. Teadupärast oli sel aastal talv ebatavaliselt pehme ning peaaegu lumeta.

Pikanõmmel on Tenno Laur 1991. a. tähendanud aga tervet rida erakordselt hiliseid pesitsusjuhte. Nii lahkusid pesast must-kärbsenäpi pojad alles 20.07, musttihase teise kurna pojad 22.07, rasvatihase teise kurna pojad 14.08 ja kolm kõrvukrätsu poega (ilmselt järelkurnast) koguni 20. või 21. augustil.

Lõpuks veel mõned albiinootiliste lindude vaatlused. 1986. a. aprillis vaatles Tenno Sillaste Haapsalus sinikaela, mille isaslind oli lumivalge. Viimane oli kohal veel maikuu lõpul, tema järglaste kohta aga andmed puuduvad. Ka varem, 1976 ja 1977 a., viibisid T. Sillaste andmetel Haapsalus Väikesel Viigil emased sinikaelad, kes olid teistest tunduvalt heledamad. Nendest ühe 12 pojast olid 6 ja teise 10 pojast 4 samuti heledad.

16.07.1990 märkas Jaanus Aua Tartus Aardlas hallvarest, kelle mõlema tiiva 5-6 küünra-hoosulge olid valged. Sama aasta 12. septembril vaatles Toivo Hakman Tallinnas Lasnamäel 60. Keskkooli juures teiste liigikaaslaste hulgas üleni valget koduvarblast.

29.10.1990. vaatles Rein Pedmanson Tartu Riia mäel teatri "Vanemuine" ees murul hakisalgas kirjut isendit, kellel osa tüür- ja hoosulgi olid valged ja ka üle kogu keha leidus väikesi valgete sulgedega partiisid. 1990-1992. aastal pesitses Margus Otsa andmetel Tartus Tähe tänava alguses (TÜ füüsikahoone piirkonnas) hakk, kelle rinnal oli valgete laikudega ala. Lindude söögimaja Näituse tänavas õie Reintami kodu juures külastas 1991. a. sügisel varblane, kelle pea oli valge ja sama värvust leidus ka tiibadel. 1992. a. aprillis vaatles Lemming Rootsmäe Tartu Toomemäel valgekirjalise seljaga künnivarest.

Koostanud Lemming R o o t s m ä e

* * *

Interesting bird observations

A "crazy" Capercaillie was observed in Harju district in spring 1991. This was the ninth case of that sort in the last 21 years in this region.

On 25.11.1991 a flock of 700-800 Greenfinches was seen in Ida-Viru district.

In the breeding season of 1991 a nest of the Black-headed Gull was found in a willow about 1 m above the surface and a White Wagtail was nesting in a nestbox near Pärnu. Also, a Cuckoo chick was found in a nestbox at Häädemeeste.

In spring 1992 a nest with nestlings of the Black Kite was found only 10 m from a heavy traffic motorway in Pärnu district.

In 1991 a Crow had completed the nest by 22.02. and started incubating. On 11.02.1992 a three-week old juvenile was observed among other wintering Mallards on the River Emajõgi in Tartu.

Unusually late breeding attempts were observed in Pärnumaa in 1991. The fledglings of the Pied Flycatcher left the nest on 20.07., the fledglings of the second brood of the Coal Tit on 22.07., the fledglings of the second brood of the Great Tit on 14.08. and three fledglings of the Long-eared Owl left their nest on 20./21.08.

Different albinotic forms of the following bird species observed in 1986-1992: the Mallard, the Crow, the House Sparrow, the Jackdaw and the Rook.